

Ugotavljanje rezultata glasovanja na volišču in ugotavljanje volilnih rezultatov

Zadnja dejanja, ki jih opravijo volilni odbori pri volitvah v občinski zbor, služijo ugotavljanju rezultata glasovanja na voliščih. Po končanem glasovanju, se loti volilni odbor najprej preštevanja neuporabljenih glasovnic. Ko glasovnice prešteje, volilni odbor to ugotovi v zapisniku, neuporabljene glasovnice pa vložijo v poseben ovitek, ki ga je treba zapreti in zapečatiti. Nato ugotovi volilni odbor, koliko volivcev je glasovalo na tistem volišču, in to na temelju izvlečka iz volilnega imenika in potrdil, s katerimi so glasovali člani volilnega odbora in zastopniki kandidatur. Skupno število volivcev ugotovi tako, da prešteje obkrožene redne številke pred njihovimi imeni v izvlečku iz volilnega imenika in da temu številu doda tudi število tistih članov, ki so glasovali na tem volišču na osnovi potrdil. Ugotovljeno število tistih, ki so glasovali na volišču, se prav tako vpiše v zapisnik.

Odprije volilne skrinjice

Zatem odpre volilni odbor glasovalno skrinjico in se loti štetja glasov, in to takole: predsednik volilnega odbora ali kakšen njegov član jemlje iz glasovalne skrinjice posamezne glasovnice in ko se prepriča, če so veljavne, glasno prebere imena kandidatov, za katere je volivec glasoval. Če s preverjanjem ugotovi, da je glasovnica neveljavna, o tem obvesti vse člane odbora, glasovnico pa položi na stran. V času tega preverjanja in branja glasovnic drugi član volilnega odbora zapisuje za vsakega kandidata, katerega ime je bilo prebrano z glasovnic, posebej, koliko glasov je dobil in koliko je neveljavnih glasovnic. Prebrano glasovnico izroči predsednik volilnega odbora tretjemu članu odbora, ki jo pregleda in položi na stran. Predsednik volilnega odbora je dolžan pokazati predstavniku kandidature vsako glasovnico, če ta to zahteva.

Neveljavne glasovnice

Za neveljavne se štejejo tiste glasovnice, na katerih volivec sploh ni ali pa ni jasno izrazil svoje volje. To so tiste glasovnice, ki so tako izpolnjene, da ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, za katere kandidate je volivec glasoval, glasovnice z madeži ali neizpolnjene glasovnice kakor tudi glasovnice, na katerih je obkroženo več kandidatov, kakor voli tista volilna enota odbornikov, ali pa glasovnice, na katerih ni obkrožena redna številka pred nobenim imenom kandidatov.

Ce se pri preštevanju glasov ugotovi, da je na glasovnici obkroženo manj kandidatov, kakor voli volilna enota odbornikov, se šteje, da je volivec glasoval samo za tiste kandidate, pred katerimi imeni je obkrožena redna številka. Število glasov, ki ga dobijo s preštevanjem glasovnic, je

treba primerjati s številom glasov, ki so ugotovljeni po izleyčku iz volilnega imenika in na osnovi potrdil. Ce se rezultata ne ujemata, se rezultat glasovanja ugotovi po stanju glasovnic.

Volilni odbor piše o svojem delu zapisnik, ki mora zlasti vsebovati naslednje podatke: koliko volivcev je bilo po izvlečku iz volilnega imenika, a koliko jih je na njegovi osnovi glasovalo, koliko na osnovi potrdil in koliko skupno, koliko glasov je dobil vsak kandidat in koliko glasovnic je bilo razglašeni za neveljavne. V zapisnik se vpišejo tudi ločena mnenja članov volilnega odbora.

Po točni ugotovitvi rezultata glasovanja na volišču, je predsednik volilnega odbora dolžan, da pred poslopjem, v katerem se je glasovalo, javno objavi rezultat, in to: skupno število volivcev, ki so glasovali, koliko glasov je dobil vsak posamezni kandidat in koliko je bilo neveljavnih glasovnic.

Ko opravi vsa ta dejanja, vložijo volilni odbor zapisnike o svojem delu skupaj z vsemi drugimi volilnimi akti, v poseben ovitek, ki ga pošlje pristojni občinski volilni komisiji. V ta ovitek se vložijo: izvleček iz volilnega imenika, vsa potrdila, na osnovi katerih so glasovali volivci, ki niso vpisani v volilni imenik tistega volišča, a ločeno od drugih aktov se vložijo v poseben zapečaten ovitek tudi vse neuporabljene glasovnice.

Ugotavljanje volilnih rezultatov

Na osnovi tako z vseh volišč na področju volilne enote sprejetih volilnih aktov ugotovi občinska volilna komisija najprej pravilnost volilnih dejanj, nato pa rezultate volitev za vsako volilno enoto. Delu občinske volilne komisije sme prisostvovati tudi zastopnik kandidature, toda samo tedaj, ko se ugotavljajo rezultati volitev. Komisija najprej ugotovi za vsako volišče, koliko volivcev je skupno glasovalo, koliko glasov je dobil vsak izmed kandidatov in koliko je bilo skupno neveljavnih glasovnic. Ko tako ugotovi rezultat volitev za vso volilno enoto, se loti občinska volilna komisija ugotavljanja, kateri kandidat je bil izvoljen za odbornika ljudskega odbora. Komisija lahko dodeli samo toliko mandatov, kolikor tista volilna enota voli odbornikov.

Pri dodeljevanju mandatov mora upoštevati dve različni načeli: načelo absolutne in načelo relativne večine. Kdaj uporabi katero izmed teh dveh načel, je odvisno od števila odbornikov, ki jih voli volilna enota, in števila kandidataov.

Ce neka volilna enota voli samo enega odbornika, a je tudi kandidat samo eden, je ta izvoljen, če je dobil večino glasov vseh volivcev volilne enote, ki so vpisani v volilni imenik. Taka večina je potrebna tudi v primeru, kadar voli volilna enota dva ali več odbornikov, a pri volitvah ni dvakrat več kandidatov kakor je število odbornikov, ki jih ta volilna enota voli.

Po načelu relativne večine dodeljuje mandate v primeru, ko volilna enota voli samo enega odbornika, a je kandidatov dva ali več, kakor tudi v primeru, ko voli volilna enota dva ali več odbornikov, kandidatov pa je najmanj dvakrat več, kakor je število odbornikov, ki jih je izvoliti. V tem primeru so izvoljeni tisti kandidati, ki so dobili največ glasov.

Ce v primerih, ko se mandat dodeljuje po načelu absolutne večine, noben kandidat ali toliko število kandidatov, kolikor se voli odbornikov, ni dobilo večine glasov vseh volivcev volilne enote, se volitve ponovijo, in to za toliko kandidatov, kolikor jih ni dobilo absolutne večine. Volitve se ponovijo tudi v primeru, ko v volilni enoti dva ali več kandidatov, ki pridejo v poštev za dodelitev mandata, dobijo enako število glasov.

Potem ko ugotovi volilne rezultate, izda občinska komisija vsakemu izvoljenemu potrdilo o tem, da je izvoljen za odbornika. Izdaja tega potrdila je važna zato, ker uživa odbornik določene imunitetne pravice od trenutka, ko ga je dobil. Hkrati mu služi tudi kot legitimacija do verifikacije mandata po občinskem zboru.

Vse, kar smo povedali glede ugotavljanja rezultata glasovanja na volišču in ugotavljanja rezultatov za volitve odbornikov v občinski zbor, velja tudi za volitve odbornikov v zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora.

Rezultat glasovanja za volitve odbornikov v okrajni zbor in zbor proizvajalcev okrajnega ljudskega odbora ugotavlja predsednik občinskega ljudskega odbora in dva odbornika, ki jih odredi občinski zbor ali zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora. Ti preštejejo glasove takole: predsednik ljudskega odbora jemlje iz glasovalne skrinjice posamezne glasovnice in z vsake prebere imena kandidatov za odbornike, za katere je volivec glasoval; eden izmed članov tega zbora zapisuje za vsakega kandidata posebej, koliko glasov je dobil, prebrano glasovnico pa izroči drugemu članu zbora. Kot neveljavne se štejejo tiste glasovnice, ki so izpolnjene tako, da ni mogoče ugotoviti, za katere kandidate je volivec glasoval.

Za volitve odbornikov okrajnega ljudskega odbora je sprejeto načelo absolutne večine. Za odbornika je torej izvoljen tisti kandidat, ki je dobil večino skupnega števila vseh članov tistega zbora. Na temelju rezultata glasovanja razglasi občinski ljudski odbor, kateri kandidati so bili izvoljeni za odbornike okrajnega ljudskega odbora in jim izda potrdilo o izvolitvi. Po zaključku seje občinskega zbora ali zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora, na kateri so bile izvedene volitve odbornikov okrajnega ljudskega odbora, pošlje urejeno volilno gradivo okrajni volilni komisiji.

M. D.

Popravek

V prejšnji številki bi se moralo besedilo predzadnjega odstavka v podpisu k grafikonu »Ljudske in delavske univerze v l. 1956« pravilno glasiti: »Število javnih predavanj na ljudskih in delavskih univerzah v l. 1956 po mestih.«

V članku »Razvoj specializiranih kmetijskih zadrug« bi se zadnji stavek moral glasiti pravilno takole:

S tem samim bosta postala vloga in pomen kmetijskih zadrug in njihovih specializiranih delov, znanih v prejšnji praksi kot specializirane kmetijske zadruge, še večja.